הארץ

בטאון אגודת ישראל העולמית — ירושלים

בס"ד יום א', ג' דחולהמ"פ י"ח ניסן מ"ו (27 באפריל 86)
דף היומי: בבלי — גיטין כ"ב; ירושלמי — סוכה ד'

שנה ל"ז. גליון 10468
38 אג"ח כ' מע"מ

מצרים דחתה בקשת קדאפי לנשק

קהיר — מצרים דחתה בקשת שליח לוב מוסמך קדאפי לקניית נשק, כולל טילות וטילים — מסוג "אל אדרים".

הבתון ריוחו כי הבקשה הר־עברה על ידי קצין הצבא הלובי חבר מועצת ההפיכה, קולונל עב־דול פאתח יונס, שהגיע בשכת לקהיר וחזר ביום רביעי.

בידיעה נאמר כי יונס הביא עמו שדר דחוף מקדאפי ובו בקשה ל"כמויות גדולות של נשק ממקורות המערב המזרח, לרבות סוללות, טילים, שריונות ונשק אחר". (ע"ר)

סוריה עומדת לקבל מטוסי "מיג־29"

כן קיבלה סוריה לאחרונה 2 צוללות

אבו־דאבי — סוריה תקבל בקרוב הקרוב משלוח ראשון של מטוסי קרב־המצה מובילים חדישים ביותר מדגם "מיג־29" — על כך מסר בשבת השתון "אל־אתיחאד" המופיע באיחוד אמיריות המפרץ.

בידיעה לא צויין ממפרם של המטוסים במשלוח ראשון זה.

הבתון יודע לספר כי סוריה תהיה המדינה השניה. אחרי הודו. שהצטייד כמטוס מתקדם זה. לדברי "אל־אתיחאד" יוכל המטוס להתמודד בהצלחה עם מטוסי אף־16 ואף־18 האמריקאים, וכן עם המטוס ה"מיראז' 2000" הצרפתי.

עוד מספר הבתון כי בדיה"כ העבירה לאחרונה לידי סוריה שתי צוללות מדגם "פוקסטרוט". וכי צוללת שלישית מדגם זה תסופק לדמשק במהלך השנה. (ע"ב)

פיצוץ ליד חברת התעופה הסעודית בוינה

וינה — התפוצצות אירעה בשבת ליד משרד של חברת התעופה הסעודית בוינה.

נגרם נזק, אך לא היו נפגעים. עוברת נקיון ששהתה במקום ניצלה בנס מפגיעה.

לדברי משטרת וינה נגרמה ההתפוצצות על ידי רימון יד. מיד לאחר ההתפוצצות גילו אנשי המשטרה רימון יד אחר. מתוצרת סוביטית, וקימה נמוכה יחור באותו בנין, ליד משרדי חברת התעופה של כוויית.

עד כה לא הזהיר נוף כלשהו על אחריותו לפיגוע ולנסיון הפיצוץ.

שר הפנים של סעודיה שוהה בימים אלה בוינה, כדי לעמוד מקרוב על שיטות החלמה בטיחות הנהוגות על ידי משטרת אוסטריה. (עסמ"א)

"בילד אם זונטאג" בהסתמך על מקורות ביון ישראלים וגרמניים:

חומר נפץ זהה בפרשת מטוס אל על בלונדון ובפיצוץ בדיסקוטק בברלין

בון, — חומר נפץ זהה שיכש את הפרוריפמים שפגעו בדיסקוטק במערב־ברלין ב־5 באפריל, ואת אלה שביקשו לפוצץ מטוס של אל על בלונדון — המסקנה זו הגיע הסתון "זמשר־ג גרמני "בילד אם זונטאג" בגיליון השכמ — להתפרסם ביום א.

בהסתמכו על מקורות ביון מערב־גרמניים וישראליים, יודע הביתון לספר כי מומחים אלה מצאו קשר בין שני הפיגועים. על רקע עקבות של חומר נפץ שנתגלה לאחר הפיצוץ בברלין. כשורד המשפטים במערב־ברלין סיוב להגיב על ידיעה זו.

כזכור הודיעה משטרה מערב־ברלין ביום ב', כי מחזיקה בפלשתיאי אחמר נוראף מאנסור חאדי, כחשוד בהקשר לפיצוץ בדיסקוטק "לה־בל". משטרת ברלין זיהתה את חאדי כאחיו של הירדני נאמר הימראוי, המואשם ככך כי ניסה להעלות פצצה למטוס אל על בלונדון ב־17 באפריל.

"בילד אם זונטאג" מוסר כי שני האתים השתייכו לאירגון המיוחד הפלשתיני הקיצוני שבראשו עומד אבו־ניידאל, וכי שניהם עברו שני חודשי אימונים בלחמה גרילה במחנה אימונים שבדאמוס, מזרחית לדמשק.

עוד מספר הבתון כי תאדי הבריח ככל הנראה את חומר הנפץ בסיסה בחודש אוקטובר אשתקד מטרופולי למזרח ברלין. משם נאסף חלק מחומר הנפץ על ידי אחיו, שביקר אצלו במזרח־ברלין.

כזכור קבע הנשיא ריגן, כי אנשיו של אבו ניידאל. בחמיכה של לוב, אחראים להתקפות על נמלי התעופה של רומא וויינה ב־27 בדצמבר. ארה"ב ומערב־גרמניה גם אומרות כי בידיהן ראיות מוצקות לכך כי שגרירות לוב כמזרח־ברלין היתה מעורבת בפיצוץ בדיסקוטק "לה־בל". כזכור הרגו בפיצוץ זה איש צבא אמריקאי ואישה טורקית, ו־230 איש נפצעו. (ע"ר)

מדינות השוק המשותף נוקטות פעולה לצמצום וגרוש דיפלומטים ואזרחים לוביים מתחומיהן

פאריז, — צרפת הודיעה בשבת על כוונתה לצמצם את מספרם של הדיפלומטים הלוביים בארצה, ואף "הסיר הגבלות על תנועותיהם של הדיפלומטים הלוביים שישארו בצרפת".

נילוי דעת אשר פורסם על ידי משרד החוץ בפאריז קובע כי צעד זה נקט בעקבות המכס שהושג על ידי מדינות הקהיליה האירופית כלוסמבורג ביום כי שעבר, דהכי מטעם משרד החוץ הצרפתי אמר כי ללוב פחות מ־20 דיפלומטים בשגרירותה בפאריז. נוסף על כך מחזיקה לוב בקונסוליה קטנה בנמל מארסי שבדרום צרפת.

כן הודיעה צרפת כי הקשה מעתה ואילך על כניסתם של לובים אחרים לארצה. בקשות להיתרי כניסה לצרפת שיוגשו על ידי לוב יים "יבחנו היטב, והליך זה עלול לדרוש זמן ממושך.

כזכור גירשה צרפת בשבוע שעבר ארבעה גברים לוביים אשר להם יחסה "פעולות הפלולות לפגוע בסדר הציבורי". שבועיים לפני כן הוחזרה צרפת לארצם שני דיפלומטים לוביים. שהואשמו בתיכנון התקפה על שגרירות ארה"ב בפאריז.

בסוף השבוע גם הודיע משרד החגנה הצרפתי על הגברת מיתקני הראי וכני טילים לאורך חופה הדרומי של צרפת.

פרחי טיס לוביים נדרשים לצאת את בריטניה

לונדון, — יותר מ־300 צעירים לוביים. שקיבלו עד כה הכשרה בבריטניה כמהנדסי טיס וכטייסים, ואשר הכשרתם הופסקה ביום ו', נדרשו לצאת מן בריטניה לא יאחר מן ה־31 במאי.

ראש ממשלת בריטניה, מא־רגרט תאצ'ר אמרה בפרלמנט כי לא תהסס לנקוט צעדי גירוש נגד אלה מבין הלובים הצעירים אשר יסרבו לעזוב את בריטניה מרצונם.

עשותי בריטניה מודיעים מתוך כך, כי היתרי השהייה בבריטניה של מרבית הסטודנטים הלוביים האלה יפוג כחום בסוף חודש מאי.

מספרם של הלובים החיים כיום בבריטניה נאמר בשבעת אלפים. מספרם של הלובים בב־ריטניה ידוע במידת מה, לאחר שלונדון הטילה הגבלות על הענ־קת היתרי כניסה לנתינים לוביים, לאחר רצחה של שוטרת בריטית ליד שגרירות לוב בלונדון בשנת 1984.

בריטניה גירשה 22 לובים

לונדון, — בריטניה גירשה ביום ששי 22 אזרחים לוביים והר־דיעה כי היא מפסיקה אימתיהם של יותר מ־300 טייסים לובים ומהנדסי תעופה ממדינה זו. וגם הם יגורשו מהמדינה.

משרד הפנים מסר כי ה־22 מרביתם סטודנטים, ומיעומם אנשי עסקים ומיידים, הוזהרו ללוב בסיסה לטרפולי מגמל התעופה הייתה.

הם הוזהרו למרמיל הנוסעים באוטובוס משוריין לאחר שבאספו על ידי המשטרה בחוצי אנגליה. סקוטלנד ויילס בשבוע האחרון. בעת שהאוטובוס התקרב למ־קום תוך כדי אמצעי בטחון תמר־רים, הניפו הסטודנטים. הלובים אגרופיהם וקראו סיסמאות שלא נשמעו בגלל רעש המנועים.

שר הפנים דוגלאס הארד אמר ביום חמישי בהודעתו בפרלמנט כי הלובים היו מעורבים כפעילות מהפכנית הזמכו בשליח לוב מעצמו קדאפי.

פיצוץ בבנין משרדים בליאון שבצרפת

יממה לפני כן נרצח בליאון מנהל חברה ★ חשד לט־רור ערבי

ליאון — ממשן חומר נפץ רב שצמה התפוצץ בשבת בבוקר בבית בו נמצאים משרדי "אמריקן אקספרס" במרכז ליאון — מטרה המשפרה.

הפיגוע וזה אירע פחות מ־24 שעות לאחר שמנהל בריטי של חברה אמריקנית נהיג ליד ביתו גם כן בעיר זו.

בעקבות הפיצוץ התלקחה דליקה ונהרסו שלוש הקומות העליונות של המבנה בן שבע הקומות. הפצצה הנחה ליד המעליות בקומה העליונה, מטרה המשטרה.

במשרד זה נמצאים משרדים של חברת מחשבים אמריקנית, "דאמה סיסטם". הבנין שייך לבנק צרפתי.

המשטרה מצאה כתובות על הקירות של מחוץ הבנין, הקושרות את רצח הפקיד הבריטי קנט מרסמן, 42, מנהל סניף "בלק אנד דקר" בצרפת, לפיגוע במשרדי "אמריקן אקספרס".

בכתובה על הקיר נאמר: "אה"ב הביזה, אמריקן אקספרס, בלק אנד דקר".

הפיצוץ הזה שאירע שעה לאחר שמשלת צרפת הודיעה כי היא מצטרפת לצעדי יתר מדינות אירופה והחליטה לצמצם את מספר הדיפלומאטים הלובים ול־הגביל את הגרות אלה הנשארים.

משטרת ליאון מסרה כי אחזה על מטען תומר נפץ במשרדי "אמריקן אקספרס" כבר ביתה יום קודם לכן.

ביתתים נמסר כי במשרדים של חברות אמריקניות ובריטיות באירופה הוגברה השמירה ונקמו אמצעי בטחון קפדניים כדי למנע פיגועים.

אלמוני שהתקשר למערכת סוכנות ידיעות בליאון ביום ששי העביר הודעה מוקלטת מאורגן טירוד ערבי, בה נטלו על עצמם המחבלים הערבים את האחרי־ות לרצח מרסטון.

בהודעה נאמר כי הרצח הזה נעשה כפעולת תגמול על התוקפה האמריקנית נגד לוב ונגד שלים לוב מועמר קדאפי.

יחד עם זאת מסרה משטרת ליאון, כי היא חוקרת אפשרות שהרצח נעשה מסיבה פלילית כשם שהיא תוקרת את הרקע הפוליטי למעשה.

שמונה נהרגו, עשרות נפצעו, במהומות בהאיטי

פורט־אוו־פרינס, האיטי — שמונה אנשים נהרגו ושרות נפצע בשבת, כאשר חיילים פתחו באש לעבר המון מתפרע של דבכות תושבי האיטי.

מחוצי הבאה נמסר כי המפגינים צעדו בחוצות העיר לאחר טקס זכרון לאנשים שמצאו את מותם בתקופת שלטונו של הדיקטטור דאן קלוד דוכאלייה. האלפים צעדו מן הקתדרלה ורץ חוצות פורט־או־פרינס, כאשר לפתע החלו להתפרע. החיילים פתחו לעברם באש וירו לעברם פצצות גז מדמיע.

משקיפים מציינים כי זו ההתפרעות החמורה ביותר מאז הדיח דוכאלייה ובחה מהאיטי בחודש פברואר. (ע"ר)

● דאלאס, — סוכנים פדרליים ומשטרת דאלס שומרים 24 שעות ביממה על מאוזן הצאצ'ר, בבה של ראש ממשלת בריטניה מארגרט תאצ'ר, משום שהתשמעו נגדה איומים להרגו.

מוזיר ירושלים
מארש 83 טל' 28510 3/4
בחודש
חוות לכל המשפחה
ראה מודעה בעמ' אחרון

אלפים בעצרת הפגנה בפתח תקוה נגד חילולי השבת בקולנוע היכל

משלחת של 49 מרבני העיר יצאה לאחר העצרת להפגין מול בית הקולנוע

— מאת כתב המודיע —

מעצרת מחאה המונית שנ־ערכה בליל שבת בבית הכנסת "מקור חיים" בפתח תקוה, בימאה ההרחבה הדתית אחדות ההלכה־ות "מכון המשכנו של" המאבק על קדושה השבת.

אלפי מפגינים שהגיעו מכל קצוי העיר, מילאו את בית הכנסת "מקור חיים" על כל אגפיו, עד אפס מקום ואף את הרחבה לפני הבנין.

העצרה נפתחה באמירת פרקי תהילים ע"י הרב אברהם ידלר גולדברג. הנחה את העצרת רבה של קהילת "מקור חיים" הרב אהרן ביפוס, אשר ציין בדברו אה יהודה של עצרת זו המהווה כסיס המוצא להפגנה כמוקר חר־לולי השבת הפומביים בבית הקולנוע "היכל".

את הנאומים המרכזיים הש־מיעו הרה"ג תים ולקין, מנהל רוחני בישיבה "אור ישראל" ורבה של פתח תקוה הרה"ג ברוך שמעון סלומון, שהבהיר בסוף דבריו כי מאחר והמשמרה מסרבת להעניק רשיון להפגנה הכנית ליד בית הקולנוע, החחלם על 49 רבנים אשר יצאו למקום להפנין וליצג את כל הדבור כמחאתם נגד חר־לולי השבת. הרב סלומון הדגיר חד משמעית את הצכוז שלא ללוות את נציגי המפגינים אלא רק עד מחצית הדרך.

עם תום עצרת המחאה בבית הכנסת "מקוד חיים" יצאה משל־חת הרבנים, במספר המכסימאלי של אנשים, 49 במספר, המחוד על פי החוק גם ללא קבלת רשיון להפגנה. ולאחר שלוו כאמוד בחלק מהדרך ע"י אלפי המפגנים, הגיעה המשלחת אל מול בית הקולנוע, שם שרר שיטי שבת ותנ ולסיתרגין ורשו הרבנים. ובראשם המרא דאתרא, רבנים נרגשים על קדושת השבת חשיבותה, כאשר הדברים מכוונים אל הציבור החילוני שהתרכז ממול ואשר מספרם עלה בהרבה על מספר המפגינים הרתיים.

מאות אנשי משמרה אשר רוכזו במקום, עמדו חסרי תצפוקה ולראות סיום ההפגנה, קודם לחצות כאשר עזבו אנשי המשמרה את המקום, הצמרפו עוד עשרות מפ־גינים אל אנשי המשלחת, כאשר כולם יחד סיימו את ההפגנה בקבלת עול מלכות שמים.

מפי עריס נמסר כי במקום נערכה מכירה כרטיסים חאת בנר־גד לחוק שעות עבודה ומנוחה.

הערב — עצרת מחאה ב"ם למען קדושת השבת בפ"ת

— מאת כתב המודיע —

הנכת בי הרדיפות נגד תורה"לק ושומריה שהגיע לישאו, עם הממע המאורגן "הרבות בעירבות חילולי השבת בריש בלי ולדכא בכח את מגיני השבת תוך התגללות ברבנים גדולי התורה המכ"אים את חובתם בהבעת מחאה נגד מחללי השבת עד כדי השלכתם "בלא הבאתם לשיפוט בל". כזכור הרגו בפיצוץ זה איש צבא אמריקאי ואישה טורקית, ו־230 איש נפצעו. (ע"ר)

בין היתר ישמעו דברי מחאה ע"י הגאון מהרי"ד ויס שליט"א, באכ"ר העדה החרדית הגאון ר"י פישר שליט"א. ועקת השבת המתחללת בפתוח־תקוה תושמע ע"י הרה"ג ר' שלמה מילר שליט"א איש פ"ת ומראשי המערכה במקום להגנת השבת.

המאורגנת ע"י העדה החרדית ושתתקיים בראשותם של גדולי התורה מירושלים ומרחבי הארץ, עם המעמ המאורגן "הרבות בעירבות חילולי השבת בריש גלי ולדכא בכח את מגיני השבת תוך התגללות ברבנים גדולי התורה המכ"אים את חובתם בהבעת מחאה נגד מחללי השבת עד כדי השלכתם "בלא הבאתם לשיפוט בל". תיערך הערב בשעה 7 עצרת מחאה גדולה בכיכר השבת בירושלים.

בעצרת המחאה הגדולה

איש שגרירות ארה"ב נורה ונפצע בצנעא

ואשינגטון, — שבר השגרי־רות האמריקנית נפצע ביום ששי מפסח יריות לעברו בצנעא בידת צפון תימן בעת שנסע במכונית לביתו מביקור בכנסיה.

הוא נפגע על ידי שני כדורים אבל נפצע רק קלות בראשו ובי־כתפו, מסר הסטיים דיפרסמנס כאן.

האיש ארתור פליק 41, מרמחה לקשר, הלך 50 מטר לביתו לאחר שנפצע, וקרא לעזרה. הוא אושפז ומסר כי מצבו משביע רצון. איש מרם נגל על עצמו את האחריות להתקפה זו.

בהקשר זה צויין כי עובד השגרירות האמריקנית נרדה 10 ימים קודם לכן בסוראן.

בשבת נמסר כי ארה"ב קראה לכל האזרחים האמריקנים לעזוב את בירת צפון תימן צנעא בעקבות ההתקפה על איש השגרירות.

ביתתים לא נתקבל אישור על הדיווח מן השגרירות האמריקנית.

ההמלצה לעזוב את צנעא הר־פתה לכל עובדי השגרירות שאינם דרושים שם כמיחור, אולם לא האמריקנים העובדים מחוץ לבי־רה.

צנעא — ממשלת צפון תימן המבקשת לשמור על יחסיה עם ארה"ב, שהשתפרו באחרונה, הודיעה ביום ששי כי התקפה על פקיד השגרירות האמריקנית הוא "אירוע בודד" ואין ליחס לכך משמעות מיוחדת.

מבית חולים מקומי נמסר בינ־תיים כי מצבו של פליק יציב וחופא אמריקני הגיע מטעדיה והוא ממפל בו. (ע"ר)

דמשק: "התקפה אמריקנית על סוריה תעלה לה ביוקר"

דמשק — רדיו דמשק הזהיר את ארה"ב כי "כל התקפה על סוריה תעלה לארה"ב במחיר גבוה מאד".

"סוריה אינה נבהלת מאיומי התוקפנות, יבואו מראשינגטון ישדרות או רוך שליטה של תל־אביב ...סוריה תגן על עצמה בצורה יעילה ובכל האמצעים שבידה", נאמר בשידור.

רדיו דמשק המשיך ושידר כי "זה שבחר בחופש צריך להילחם בשבילו... הה שבחר בתוקפנות יצמרך לשלם מחיר בער פשעיו... המחיר יהיה גבוה מאד".

בשידור הואשמו ארה"ב וישראל בניהול "מריחות של טירוף ממלכתי כקנה מידה נרחב". (ע"ר)

קרע בשורות פאתח עם מרידת אבו זעים

מאשים את ערפאת בניצול לרעה של סמכויות

דבת־עמון, — אחר בראשי פאתח, הקולגל אבו־זעים (אבו־אלהה אמאלהה) אישר בשבת בשיחה עם שופר סוכנות הידיעות הצרפתית, כי החליט לכנס ביום ב' ברבת־עמון את המועצה הצבאית של פאתח, כדי להגיב על ניצול לרעה של סמכויותיו על ידי יאסר ערפאת.

המועצה העליונה של פאתח, שנתכנסה ביום ה' בבגדאד בראש שרתו של ערפאת החליטה, מכוח, להדיח את אבו־זעים מכל תפקידיו בקרב הארגון. הדבר נעשה לאחר שאבו־זעים הצמיד עצמו בראש תנועה בקרב הפאתח, המגלה התנגדות להנהגה שבראשות ערפאת.

אבו־זעים גם הכריז כי החלטות המועצה בבגדאד, הנוגעות לכו־חות "אל־עאסיפה" (כינוי הכוחות הצבאיים של פאתח) עומדות "בסתירה לחוקים הבסיסיים של האירגון". תוגים פלשתינאים נאמנים לערפאת ברבת־עמון ציינו בהקשר זה, כי שלושה מנהיגים בלבד מוסמכים לכנס את המועצה הצבאית של פאתח: יאסר ערפאת כמפקד ראשי של הכוחות הפלשתינאים, סגנו אבו־ג'יהאד, ומזכיר המועצה הצבאית, הקולונל עבד אל־ראזאק אל־מג'ידה, הנמצא עתה בטוניס. (ע"ב)

מוביארק מסרב להשתתף בפיסגה ערבית על לוב

רפיח, מצרים — הנשיא חוסני מובארק אמר אתמול, כי דחה הצעה "להשתתף בעידת פיסגה ערבית, כשום שבעידה זו נלוחים לתקף ולהשמיץ את מצרים.

איזה הנסיכויות הערביות קרא לליגה הערבית לכנס פיסגה כדי לדון בהפצצות האמריקאיות על לוב, במלחמת איון־צידק ובהחזקתה של מצרים כהבה מלאה בליגה הערבית. מצרים הושעתה מהליגה ב־1979 בעק־בות חתימת חוזה השלום עם ישראל. (ע"ר)

מוסקוה: לפחות 5 מטר־סים אמריקאים הופלו בהתקפה על לוב

מוסקוה, — דוחר מכרז החדון הסובייטי מכן אתמול, כי לפחות 5 מטוסים אמריקאים שהשתתפו בהפצצה בלוב, הופלו.

"ברור כי מספר מטוסים הופלו: מטוס אחד מדגם אף־111 ומספר מטוסים אחרים. השבדים של שני מטוסים נתגלו על הקרקע, ושני מטוסים נמצאו כמעט שלמים. יוצא כי 5 מטוסים הושמדו, ולפי מקורות אחרים אפילו 6, סתן הדובר, בכנה־ה ושיגעמן מבחישה זאת בהקף. (ע"ר וע"ב).

מגעים לבחירת נגיד חדש לבנק ישראל

המועמדים העיקריים: פרופ' ברנו ועדי אמוראי

ראש הממשלה וסר הארצר בשיחים לדון דרום בהצטת הטר־נות לאיוש משרת נגיד בנק ישראל, לאחר שיתפטר הנגיד הנוכחי.

שר הארצר משה נסים ציע לראש הממשלה למנות לתפקיד את פרופ' מיכאל ברנו, מראשי התכנית הכלכלית ליצוב המשק. ראש הממשלה הבטיח בעבר לפ־על למנות את מנגן שר הארצר עדי אמוראי לתפקיד זה.

תוגים פוליטיים הערכו אתמול כי סובים סיכוייו של ברנו לקבל את התפקיד, זאת משום שברנו ידוע ככלכלן רצינו ומקצועי ומכון שעדיף מינוי שכזה על פני מינוי פוליטי.

מקורות במערך הסכירו אתמול

● ושינגטון ארה"ב ערכה אתמול ביטוי גרעיני תת קרקעי חדש, השלישי מראשית השנה, מתוחת למדבר נוואדה. בריה"מ ויחזה אחר בחריפות

כי יש לשקול בחיזב את מעמדותו של ברנו מסיבות אלה. הם אמרו כי עדיף להשאיר את עדי אמוראי במשרד האוצר כדי שימשיך לשמש כנציג המערך בצמרת משרד זה. אותם גורמים גם הד־גישו כי לדעתם מינוי של ברנו לנגיד אינו רע למערך מבחינה פוליטית. עם זאת טענו גורמים אחרים כי יש למנות את אמוראי לנגיד דוא כדי לחזק את המערך בתפקיד כלכלי מרכזי זה.

נראה כי המערך והליכוד לא יגרכו עיסקת חבילה למינוי נגיד חדש ויוצע משפטי לממשלה חדש. בשתי המפלגות דחו הצעות לקשור בין שני המינויים.

שולץ: תיתכן פעילות חשאית נגד לוב

כולל פעילות צבאית וסנקציות כלכליות

וום־אנבלים — אין להוציא מכלל אפשרות כי ארה"ב תבחר פעילות חשאית נגד לוב, יחד עם ניצוסים כלכליים וצבאיים קשר דים אחרים — דעה זו הביע שר החוץ האמריקאי, גורג' שולץ, בראיון שהתפרסם ב"וום־אנבלים מיסמר".

הבתון, המפרסם ראיון שהעניק שולץ לעורכי הבתון מנסר כי שר החוץ קבע כי הפצצה אוירית, כפי שנערכה על לוב לאחרונה, איננה אלא סוג אחד של פעילה צבאית שהאמריקאים יכולים לר־קוט בה. "שנם סוגים רבים אח־רים", הוסיף הרגיש שולץ.

עוד אמר שר החוץ האמריקאי, כי "עלינו לפתח חוש של ניחוח (השימות הסקמיות), כדי לעמוד כפני הקשת המגוונת של פעילות המופנית כלפינו. מבחינה טקסית ישנם מגים רבים של ניצומים שיחזו להפעילם. בחנאדיה ניתן גם לנקוט פעילות חשאית".

שולץ הדגיש שאם רוצים שהפעילות החשאית תוכה בה־צלחה, הרי יש צורך כיתר סדיות מזו שהאמריקאים היו רגילים בה עד כה.

בנושא אחר אמר שולץ באוזנ ראיון, כי שאב עידוד מ"תגובתן המשתנה" של ממשלות מערב אירופה לגבי נקיטת מדיניות אמ־ריקאית תקיפה יותר נגד הסיוח־.

"לפני תודשים מספר, התנהל ויכוח, האם לוב כלל מעורבת בסיוח־", הוסיף שולץ. "ואילו עתה אין הדבר שנוי כמחלוקת. איש אינו מסיל ספק בכך ובלם מסכימים שיש לטפל בנושא זה".

חיים אליעזר לנדוי
ישיבת הידושי הרים — בני ברק
שושנה קונופניצקי
ראשון לציון
מאורשים
בס"ד. מוצ"ש כ' לעומר תשמ"ו

ברוך משה טוקצינסקי
ירושלים
יפה מנדלסון
בני ברק
מאורשים
בס"ד, אור ל"ח ניסן תשמ"ו

דב קצנלבוגן
(חיפה) - ירושלים
מיכל בלומנטל
ירושלים
מאורשים
בס"ד, מוצש"ק ג' דחוה"מ פסח תשמ"ו

הפיסגה הערבית כנראה בשבת הבאה

תתכנס לבקשת לוב לדיון בהתקפת ארה"ב

ראבט — ועידת הפיסגה הערבית שאת כינוסה דרשה לוב מדי לדון בהתקפה האמריקנית עליה תתקיים ככל הנראה בשבת הבאה ה־3 במאי — אמרו בקר דת ברוקנים מהימנים.

המאן מלך מרוקו שלח שליחים ל־20 מדינות הליגה הערבית וה־ציע קיום פיסגה בפס בדום שני הקודם. אולם המועד הזה היה קרוב מדי בשביל מנהיגים ערבים רבים ולכן נדחתה הועידה בכמה ימים, אמר אחד המקורות.

ועידת הכנה של שרי החוץ הערביים תתקיים ככל הנראה בפס ב־29 באפריל.

בטוחים נמסר ביתוים כי מרבית מדינות ערב אישרו השתתפותן בועידת הפיסגה, אולם לא לפני השבת הקרובה. (ע"ד)

מחר
יום שני ד' דת והמ"פ
בשעה 11.30 לפנה"צ
יתקיים
שיעור בהלכה
ע"י מו"ר הגר"נ גשטטנר שליט"א
בביהכ"נ המרכזי של קרית אונו"
רח' רב אשי 8, בני ברק

ידיעות סותרות על ביקור אסאד בירדן

חוגים פוליטיים: הביקור יערך בקרוב

דבת־עמון, — ידיעות סותרות הגומות למיקודו של שליט סו־ריה, חאפז אסאד, בירדן הילכו בשבת בחוגים פוליטיים ברבת עמון.

מזכיר הודיעו חוגים יודעי דבר בבירת ירדן ביום ו', כי אסאד עומד לערוך ביקור רשמי ברבת עמון. מקורות מסוימים ברבת־עמון סבדים כי ביקור זה ייערך ללא דיחוי, ואילו מקורות אחרים סבורים כי הוא עומד להערך בחודש הבא.

פקידים אחראים יודגים מצ־יגים, מצידם, כי ביקורו של נשיא סוריה בירדן אושר עקרונית, אולם הם מסרבים לומר דבר על מועדו הצפוי של הביקור. גם שגרירות סוריה ברבת־עמון מסרבת למסור מידע על מועד הביקור.

מקורות יודעי דבר בבירת ירדן מרמזים כי המועד המדויק של הביקור יפורסם רק "ברגע האחר הזן". חאת מתוך שיקולי בטחון.

מתוך כך הודיעה מוכנות הר־דיעות הסוריה בדמשק בשבת, כי בסוף חודש אפריל יערוך הנשיא אסאד ביקור רשמי ביוגוסלביה. גם הפעם לא נמסרו פרטים על מועדו המדויק של הביקור או על אורכו. (ע"ב)

הולנד סוגרת שגרירותה בלבנון

בריסל — שגרירות הולנד בלבנון, המבוקבה באחר המצלפי של ביירות, ההליבה לסגת שגרירה "מתוך שיקולי בטחון" — על כך נמסר בשבת מבקורות בשרד החוץ הלבנוני.

שגרירי ההולנד בלבנון עזב את מבנהו לפני כחודשים, ומאז לא נילוה מבכלה האג רצון לבנות מגרירה חדש.

בגרירות הולנד היתה אחת הגגרירות המערביות האחרונות שהיו מיוצגות במערב־ביירות. (ע"ב)

4 נפצעו בתאונה בתל אביב

תל־אביב — 4 אנשים נפצעו בשעה לפנות בוקר בתאונת דרכים עוני מכונית בדרך יפו-תל־אביב. מחלת־בינתן בתל־אביב.

למקום הגיעו שני אמבולנסים של מד"א, שהגבירו את הפצועים לבית־ח איכילוב. משם נמסר כי מצבם בינוני.

המבטרה חוקרת. (עת"ם)

תחזית מזג האויר

ההזית מזג האויר להיום: מעונן חלקית. אחר הצהרים יתכנו עדיין באזורי הרים גשם מקומי עם כיפות רעמים בהדות. בלילה יגשה מעונן חלקית.

הטמפרטורה ההזיות: ירושלים 11 עד 20, צפת 13 עד 21, טבריה 17 עד 29, שומרון 14 עד 23, תל אביב 15 עד 23, באר שבע 16 עד 26.

גולדינג דן עם ג'ומאייל על עתיד יוניפי"ל

בירות — נציא לבנון, אמין ג'ומאייל, קיבל בשבת לביקור בארמון הנשיאות בבעבדה את מאיר גולדינג, מנ הבוכיר הבלתי של האו"ם לנושאים מדיניים.

עם תום השיחה אמר גולדינג לעתונות כי היא נסבה על עתיד כוחות יוניפי"ל בלבנון.

מועצת הבטחון ציפצמה, כד־כד, לאתרחנה את תקופת המנדט של הכוח מ־6 חודשים ל־3 חוד־שים בלבד. וזאת בניגוד להמל־צותיו של מזכ"ל האו"ם, תאודור פרס דה־קויאר.

גולדינג אמר בשיחה עם ע־תונאים, כי מועצת הבטחון ביקשה מפרס דה־קויאר, לרגל חידוש המנדט של יוניפי"ל ב־19 באפר"ל, להגיש למועצה תוך חודשיים דו"ח מפורט על שליחות יוניפי"ל ועל מידת הגשמתה של ההלמה מספר 425 של המועצה.

החלטה זו, שנתקבלה ב־1978, קוראת לנסיגת הכוחות הישראלי־ים מדרום לבנון. ולהתפרסותם משותפת של כוחות יוניפי"ל ושל הצבא הלבנוני לאורך הגבול הבי־נלאומי שבין לבנון לישראל. (ע"ב)

מוסקוה: לפחות 5 מטר־סים אמריקאים הופלו בהתקפה על לוב

מוסקוה, — דוחר מכרז החדון הסובייטי מכן אתמול, כי לפחות 5 מטוסים אמריקאים שהשתתפו בהפצצה בלוב, הופלו.

"ברור כי מספר מטוסים הופלו: מטוס אחד מדגם אף־111 ומספר מטוסים אחרים. השבדים של שני מטוסים נתגלו על הקרקע, ושני מטוסים נמצאו כמעט שלמים. יוצא כי 5 מטוסים הושמדו, ולפי מקורות אחרים אפילו 6, סתן הדובר, בכנה־ה ושיגעמן מבחישה זאת בהקף. (ע"ר וע"ב).

מפני קדושת המועד

לרגל העברת החנות
לרח' ר' עקיבא 124 בני־ברק
הכונו למבצע מכירות מיוחד ובו ימכרו אלפי ספרים
במחירים מיוחדים ובתנאים נוחים
חחל מיום א' כ"ח בניסן שעה 17.00 למשך שבועיים.
★
מבצע אפיקומן: ספרים לאפיקומן בהנחה עד 30%
פתוח כל יום מ־17.00-22.00

היום יום ראשון י"ח ניסן ג' דחוה"מ"פ
בשעה 8.00 בערב
תתקיים אי"ה בישיבת "תפארת ציון"
רח' ירושלים 39 בני ברק
שיחה מוסרית
ע"י הרב הגאון רבי חיים זייוצ'יק שליט"א

למבקשים את הטוב ביותר
„פנינו רהיט"
מטבחים, חדרי שינה, חדרי ילדים, פינות אוכל וענוד
רבי עקיבא 20 ב"ב טל. 7512779
המפעל: הלהב 6 א' התעשיה, חולון

הכונו
להפגנת הענק שתערך בראשות גדולי ומאורי הדור
שתערך ביום שני ד' דחוה"מ פסח בשעה 2 בצהריים מול אתר הבניה של מרכז השמד המורמוני בהר הצופים ירושלים
הסעות מכל חלקי הארץ
איש בל יעדד מטה המאבק
יחד נעצור את המסיון המורמוני

הד היום

מי אחראי לחרפה זו?

מ/ה. מכרכת היחסים בין הציבור הדתי לחילוניים המידרדרת לאחרונה, הגיעה לשיא חדש ללא תקדים עם הגשת התביעה הבהולה כנגד רבה הראשי של פתח תקוה על שיצא להביע את מחאתו, מחאת כל הציבור הדתי בעיר ואם בישראל כנגד פרצה חמורה בחומת השבת, פרצה שמשמדת גם בניגוד לחוק המדינה. והשאלה שנשאלת בפי כל: מי הוא זה שנתן את ההוראה, מי הוא זה שלא חשב כד הסוף את משמעותה של תביעה זו כנגד רב בישראל שמילא את חובתו?

הממשלה כולה נושאת באחריות קולקטיבית למעשה זה, מעשה שיש לו מטרה אחת, להוציא את הציבור הדתי שהוציב בכל כוחו הציבורי למתום את הפירצה. המשטרה ניסתה להגן על מחללי השבת על ידי מירובה להזיר הפגנה, שהיא אחת מזכויות האזרח, במירובה לתת את הרשיון היא אשר הפרה את החוק שהיא ממונה על שמירתו. אילו פעלה המשטרה במעט תבונה היתה מונעת את השתלשלות הדברים כפי שאירעו בליל שבת. השתלשלות שהיא העילה לתביעה המשפטית נגד הרב הראשי שגעגר על לא עוול בכפו, מעצר שהמעיד את הרחוות.

כאמור, הגשת התביעה המשפטית נגד הרב סלוסקין ובבהילות כזאת בערב החג, להשמיד אותו לפני בית המשפט, מהווה שיא בהתגרות עם רגשות הציבור הדתי. לפי שעה לא ידוע מדיין, אם אמנם הוגשה התביעה בהתיעצות עם שר המשטרה. אולם, יש יסוד לחשוד, כי מפקדי המשטרה בפתח תקוה ובאיזור, לא היו נוטלים לעצמם אחריות מרחיקה לכת זו, אלמלא היתה מובטחת להם מראש הסכמתו של שר המשטרה.

המשטרה פגעה בצורה גמה ותמהת תקרים בכבודו של רב ראשי בארץ, אי אפשר לעבור על מעשה זה ללא תגובה הולמת. השאלה חדרגת כבר מתחום העיר פתח תקוה. הרב הראשי רבי ברוך שמעון סלומון, הוא מן הדמויות המרכזיות בעולם הרבנות, לתפקיד נבחר לפי תוקי המדינה. מעמוד הממבותי כראש אבות בתי הדין, מחייב היה לשמור על כבודו. גם אם פעילותו אינה לרוחה של המשטרה הפועלת במקרה זה, למפץ רצונם של חוגים חילוניים. על אחת כמה וכמה, כאשר הרב פעל נגד אלה שנטלו לעצמם את הרשות להפר את חוק המדינה ולפגוע גם ברגשותיהם של רבבות תושבי העיר.

חברי הממשלה שומרי השבת, חייבים לעשות השרכה מחודשת במערכת היחסים שלהם בממשלה, כלהים לדרוש את התפטרותו של שר המשטרה ולחילופין לדון, אם הם רשאים עוד לשבת ליד שלחן אחד עם מי שביזה את כבודו של רב בישראל ומי שמעניק הגנה למחללי שבת בפרהסיה. הדבר אמור באותה מידה גם לגבי השותפות בקואליציה הממשלתית.

"בין הזמנים" לא לטיולים מסוכנים

תלמידי הישיבות שיצאו ברגל מן הישיבות כדי להיות פנויים להכנות החג, הין שמקים בערב החג מי באפיית מצות מהדרות, רבים משן זאת בחברותא, מהם שהתקינו לעצמם מאפיות פרטיות, שמקו בחדרת החיטה שאותה קצרו במו ידיהם אשתקד, ומהם הין עסוקים בבדיקת החמץ בארונות הספרים הגדולים שהם מנת חלקה של כל המשפחה.

ימי החג עצמם עוברים בהתרוממות. חול המועד השנה קצר, כיון שהשבת מפסיקה באמצע. הזמן שנותר עוד הוא מאסרו חג שהשנה יחול ביום החמישי ושוב נכנסת השבת, ימים מועטים ונתבו עוד לבתחלה בלימוד בישיבות, ויש בהם כאלה שמקדימות בהכנות...

- אך עלי כן מנהגי ראשי הישיבות לנכון, להזהיר את תלמידיהם להיזהר ולא להיגרר אחרי האופנה הפסולה של טיולים, במיוחד במקומות מסוכנים. הם הזכירו שאשתקד היו במה אסונות מדגיים חמורים מאוד, שבהם קיפחו בחורים צעירים את חייהם כאשר נגררו להדפתקאות. הם הזכירו את מכתבו של ראש ישיבת פוניבז' מרן הגאון רבי אליעזר שך שליט"א, ששיגר כאגרת לכל הישיבות, בנושא זה ובה אזהרה תמורה וקריאה לשמור על הסצנה "ונשמרתם לנפשותיכם".

מ. דרורי

מפני קדושת המועד

הרב שמחה אלברג, מדיווק

שחרורו של הדיבור

עיקר גלות מצרים שהיה הדיבור בגלות. בשביל זה היה משה רבינו כבד־פה ועל ידי הגאולה נתחוזה מלכות־הפה. (מספרי קבלה)

מה הוא יהודי? על איזו מדרגה עומד יהודי, אז כאשר הוא משיג את גקורת־השיא בגבהותו הרוחנית? אל מה מתגלגל היהודי השלם כאשר הוא זוכה ונעשה למלך על עצמו ועל כל רמ"ח איבריו, באופן שאלו יעשו רק מה שמותר לעשות? "איבריו של אדם מעידין בו לאחד מחבר" (תענית, יא). יהודי כזה, שאבריו של אדם מעידים על מעשיו הנעשויים עד כמה הם עמדו בהיאום עם רצון הי — יהודי כזה נעשה משכן בו השכינה שוכנת יומם ולילה. השר־ואה כזו בין היהודי למשכן אינה סתם איזו מליצה, אלא כך מלמדים אותנו חכמים, אשר הבירור ברור, וללא כל הזמנה, את הנבחה הרוחני שאליו ממגיע היהודי להפעיל ולהגיע, כמובן אם מעשיו ומחשבותיו מקודשים הם באופן הראי־ראלי ביותר. ואם כך, מסגול הי־הודי להגיע למעמד של היות תפצא של משכן. "ושכנתי בתוכם, בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, מלמד שהקב"ה משרה שכינתו בתוך כל אחד מישראל" (תענית ט, ומד"ר שמות).

על כל יהודי לשאוף ולהיות בבחינה של משה רבינו שהקים את המשכן. "ויקם משה את המשכן" (שמות, מ), וכך צריך היהודי להקים את המשכן הצמצי והאישי וליצור בתוכו מקום לש־כינה לדור בו. "ועתה משכי בתוככם" (ויקרא כו, יא), משכן מבטא השראת השכינה. יהודי צריך להיות המשכן לשכינה. וכאשר היהודי חוטא, הרי החטא שלו מטמא את המשכן, ולכן צריך האדם לדעת מה משמעו של חטא, כמה עמוק הוא פגם החטא המכ־גיס מומאה במשכן ובמקדש העצמי שלו (ראה מהר"ל, נתיכות עולם, נתיב התשובה, פרק א).

היהודי נמצא תמיד בתוך המשכן והמקדש שבנה בעצמו. הוא נמצא ב"היכל המלך", ואם כן, כמה שחוב הוא מנהגו שם, באיזה רשם של קדושה הוא חושב שם, ביודעו באיזה מקום־קודש הוא מצוי. היהודי איבו מתבונן באיזה בית־דוחל, העשוי מעץ חזול. היהודי מתבונן בארמון ובפלטרין של מלך, הוא יד במשכן, במקדש הוא מחוייב להישמר בשמירה המעולה ביותר, שבמקום זה לא תוכל לחדור איזו מחשבה רעה העומדת בניגוד לקדושת המקום.

* * *

במה ממן הכוח המטאפיסי במצעם של היהודי, שהודות לו הוא נעשה לבחיר־היצירה? — היהודי הוא מלך מלכות־הפה, הוא פועל שמימי, בבחר־הדיבור, הוא ממלא את הדיבור בכוח אריך, בעצמה של קדושה, זכוה הוא בחנה עולמות, שולם על אנשים ובדבורו הוא מתודיר בתוך לבבר ויהום את האיראה של מלכות־שמים. כחו־הדיבור שיש לאדם, את הבת הזה הפך היהודי למב־שיר תזק שבאמצעותו הוא קורא את העולם לתשובה, לתורה, שהיא עוד ממעל לתשובה.

כח כלתי־רגיל ממן במלה המדוברת. מלה אחת ויחידה מסוגלת לגרולל מהפיכה אדירה, מסוגלת להסעיר את המבצרים החזקים כיותר. בכוח הדיבור נבראו השמים. "בדבר ה' שמים נעשו" (תהלים, לג). "כל דיבור הדיבור שיוצא מפי הקב"ה נברא ממנו מלאך אחד" (מגילה, יד). המלה המדוברת יש בה השפעה כלתי־מוגבלת על השומעים, ובו־עיקר על האדם עצמו. הוא יכול לתשוב עשר פעמים על אותו רע־ון, אלא הוא לא ומפג בדם ובכשר כל זמן שהרעיון איבו בא לכלל ביטוי בדיבור. האדם אינו צריך רק לדבר לשני, אלא גם אליו עצמו. המלה המדוברת שלו מחר־תת עמוק בזכרונו, ושתלת עמוק בלבו. "בני פתח פיך ויאירו דב־ריך" אמר רבי יהודה בן בתירה (ברכות, כב). "כי חיים הם למוצ־איהם, ולכל בשרו מרפא" (משלי ד, כב). התורה היא חיים ומזור לכל הגוף רק כאשר היא מבוטאת בפה — "אל תקרי למוצאיהם אלא למוציאיהם בפה" (עירובין, נ"ד). באמצעות הדיבור ניתן לחזרר טוב יותר, לזכור טוב יותר. "רק ע"י אמצעות הדיבור יכול לבוא לתבונות התורה לעומקה", כותב מהרי"ן (ת"א, סי יא, ב).

וכך מוכיחה לנו המציאות. דיבור מביא עמו התגלות הנפש. דיבור מעודד את הכוחות הגנוזים של נבדה. "וגבורותיך ידברו" (תהלים, קמה). ואם אנו רואים כל אותנו שדיבור יכול ליצור, אם הרי־בר הוא הביטוי של מלכות־הפה, ובלא הכוח הזה לא יכול היה העולם להתפתח אז להתקיים אפילו יום אחד, כי אז נקל להבין מה משמעותה של גלות מצרים, מקרם בו היה הדיבור משועבד, אמור בבללים חסר מכוחו הרוחני. היהודים במצרים היו במקום שהתורה הגדירה "ארץ לא להם", ופירוש הדבר הוא, כי היהודים היו במקום שאינם משתייכים אליו, ארץ שהיא ביטוי הטומאה, ויהודים הם סמל הקדושה (הגדה ש"פ, "שם משמואל"). ומה היתה טרוגו של יעקב במצרים? "וירד מצרימה — אנוס על פי הדיבור".

הדיבור היה בגלות מצרים הנוראה, ויעקב היה אנוס לרדת מצרימה כדי להחזיר לדיבור את מעמד־הקדושה שלו, לגאול אותו מגלות כדי שיתחדד להודת כחו שמימי, להפיח שוב נפש בכל רי־בור, מפני שנפש קשורה בדיבור, ואמר בקבלה — ע"יד "ונפשי יצאה בדברו" (שה"ש, ז).

בראשית, כבר בתורה — היה הדיבור. הרוח־ממללא והגבורה הרוחנית הטמונה בו הביאו את האדם למדרגת נפש־חיה הדרות לכך הוכתר האדם בתוך כדור־היצירה. מאז בריאת העולם עומד האדם נעלה מעל לכל הבריאים. במה ולמה? — האדם הוא נזר הבריאה, היצירה הנעלה ביותר, מפני שרק לו יש הכוח והאומנות להפיח נשמה בדיבור ולהפשיר בכוח הבראשית; מפני שרק הוא, האדם, ממוגל לחצוב מלה ממקור־היצירה, מלה שתהיה מלאת חיים, צליל ודמם; כי רק הוא, האדם, יכול ליצור דיבור הפועל לבנה בבריאה וצליליו מהדהדים הרחק בחלל העולם, ורק הוא, האדם, יכול במלה דיב־מית לבנות או להחריב עולמות.

"נפש־חיה" — יסוד אלמנטרי בבריאת האדם, המרוממת את האדם לקיום המטאפיסי שלו, באה לידי ביטוי בכוח־הדיבור, הוא ממלא את הדיבור בכוח אריך, בעצמה של קדושה, זכוה הוא בחנה עולמות, שולם על אנשים ובדבורו הוא מתודיר בתוך לבבר ויהום את האיראה של מלכות־שמים. כחו־הדיבור שיש לאדם, את הבת הזה הפך היהודי למב־שיר תזק שבאמצעותו הוא קורא את העולם לתשובה, לתורה, שהיא עוד ממעל לתשובה.

כח כלתי־רגיל ממן במלה המדוברת. מלה אחת ויחידה מסוגלת לגרולל מהפיכה אדירה, מסוגלת להסעיר את המבצרים החזקים כיותר. בכוח הדיבור נבראו השמים. "בדבר ה' שמים נעשו" (תהלים, לג). "כל דיבור הדיבור שיוצא מפי הקב"ה נברא ממנו מלאך אחד" (מגילה, יד). המלה המדוברת יש בה השפעה כלתי־מוגבלת על השומעים, ובו־עיקר על האדם עצמו. הוא יכול לתשוב עשר פעמים על אותו רע־ון, אלא הוא לא ומפג בדם ובכשר כל זמן שהרעיון איבו בא לכלל ביטוי בדיבור. האדם אינו צריך רק לדבר לשני, אלא גם אליו עצמו. המלה המדוברת שלו מחר־תת עמוק בזכרונו, ושתלת עמוק בלבו. "בני פתח פיך ויאירו דב־ריך" אמר רבי יהודה בן בתירה (ברכות, כב). "כי חיים הם למוצ־איהם, ולכל בשרו מרפא" (משלי ד, כב). התורה היא חיים ומזור לכל הגוף רק כאשר היא מבוטאת בפה — "אל תקרי למוצאיהם אלא למוציאיהם בפה" (עירובין, נ"ד). באמצעות הדיבור ניתן לחזרר טוב יחזר, לזכור טוב יחזר. "רק ע"י אמצעות הדיבור יכול לבוא לתבונות התורה לעומקה", כותב מהרי"ן (ת"א, סי יא, ב).

וכך מוכיחה לנו המציאות. דיבור מביא עמו התגלות הנפש. דיבור מעודד את הכוחות הגנוזים של נבדה. "וגבורותיך ידברו" (תהלים, קמה). ואם אנו רואים כל אותנו שדיבור יכול ליצור, אם הרי־בר הוא הביטוי של מלכות־הפה, ובלא הכוח הזה לא יכול היה העולם להתפתח אז להתקיים אפילו יום אחד, כי אז נקל להבין מה משמעותה של גלות מצרים, מקרם בו היה הדיבור משועבד, אמור בבללים חסר מכוחו הרוחני. היהודים במצרים היו במקום שהתורה הגדירה "ארץ לא להם", ופירוש הדבר הוא, כי היהודים היו במקום שאינם משתייכים אליו, ארץ שהיא ביטוי הטומאה, ויהודים הם סמל הקדושה (הגדה ש"פ, "שם משמואל"). ומה היתה טרוגו של יעקב במצרים? "וירד מצרימה — אנוס על פי הדיבור".

הדיבור היה בגלות מצרים הנוראה, ויעקב היה אנוס לרדת מצרימה כדי להחזיר לדיבור את מעמד־הקדושה שלו, לגאול אותו מגלות כדי שיתחדד להודת כחו שמימי, להפיח שוב נפש בכל רי־בור, מפני שנפש קשורה בדיבור, ואמר בקבלה — ע"יד "ונפשי יצאה בדברו" (שה"ש, ז).

בראשית, כבר בתורה — היה הדיבור. הרוח־ממללא והגבורה הרוחנית הטמונה בו הביאו את האדם למדרגת נפש־חיה הדרות לכך הוכתר האדם בתוך כדור־היצירה. מאז בריאת העולם עומד האדם נעלה מעל לכל הבריאים. במה ולמה? — האדם הוא נזר הבריאה, היצירה הנעלה ביותר, מפני שרק לו יש הכוח והאומנות להפיח נשמה בדיבור ולהפשיר בכוח־